

INFORMACIJA O UPOTREBI EKSPLOZIVNIH NAPRAVA I DRUGIH NEDOZVOLJENIH ALATA U SVRHU ULOVA RIBE SA PREDLOGOM MJERA ZA SUZBIJANJE NEZAKONITOG RIBOLOVA

Ribarstvo predstavlja privrednu granu koja je od izuzetnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja, a realizuje se kroz ostvarivanje prihoda i zaposlenosti, uz istovremeno obezbjeđivanje izvora hrane za domaće stanovništvo i turiste. Ribarstvo je u Crnoj Gori viševjekovna privredna grana, zastupljena u ribolovnim područjima morskog priobalja i Skadarskog jezera, koja osim ekonomske ima i važnu sociološku i kulturološku ulogu. Dužina crnogorske obale je 294 km, površina unutrašnjih morskih voda je 362 km², a površina teritorijalnih voda 2098,9 km², dok je površina Skadarskog jezera 370 km², što ukupno čini 20.1% od ukupne površine koju zauzima Crna Gora.

Trenutno u Crnoj Gori privredni ribolov na moru i Skadarskom jezeru obavlja preko 300 registrovanih ribara, kojima je ulov ribe osnovni i jedini izvor prihoda. Pored privrednog ribolova, u Crnoj Gori je veoma zastupljen i sportsko-rekreativni ribolov na moru i slatkim vodama gdje po procjeni imamo preko 2000 ribolovaca, koji ovu aktivnost obavljaju radi sporta ili rekreacije.

Svjesni da naši privredni ribolovci svoju djelatnost obavljaju u veoma teškim prirodnim uslovima, te da su izloženi nelojalnoj konkurenciji i nedostatku odgovarajuće kopnene infrastrukture, a u posljednje vrijeme i veoma izraženom nelegalnim ribolovom koji se vrši bez dozvole i uz upotrebu eksplozivnih i električnih naprava (dinamit i agregat), neophodno je u što kraćem roku preduzeti adekvatne mjere za suzbijanje nezakonitog ribolova u Crnoj Gori.

Pored neosporno negativnog uticaja na ovu privrednu djelatnost, upotreba dinamita i agregata, značajno utiče na cjelokupnu životnu sredinu a čime se nanosi trajna i nepopravljiva šteta biodiverzitetu.

UTICAJ DINAMITA NA RIBLJE RESURSE

UTICAJ AGREGATA NA RIBLJE RESURSE

Upotreba dinamita veoma destruktivno djeluje i na livade morske trave – *Posidonia oceanica*, koje predstavljaju odraz vitalnosti morskog ekosistema. Livade *Posidonia* imaju nekoliko ključnih uloga u funkcionisanju morskog ekosistema: proizvode i oslobađaju velike količine kiseonika, grade kompleksne ekosisteme koji daju utočište i mjesto oporavka mnogim ribama i beskičmenjacima od komercijalnog značaja, takođe stabilizuju morsko dno i redukuju eroziju obale. Livade posidonije vrlo sporo rastu i još sporije se obnavljaju što ih čini posebno osjetljivima. Posebno ih ugrožava ribolov mrežom kočom i dinomitom, sidrenje i gradnja u obalnom području te postavljanje kaveza za uzgoj ribe iznad njih.

Zbog važnosti livada ove morske cvjetnice te osjetljivosti i ugroženosti koja im prijeti, posidonija je u Crnoj Gori strogo zaštićena vrsta Rješenjem o stavljanjem pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta („Sl.list CG“, br. 76/06), dok je kroz evropsko zakonodavstvo štiti Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore Europske unije (92/43/EEZ).

UTICAJ DINAMITA NA LIVADE POSIDONIJE

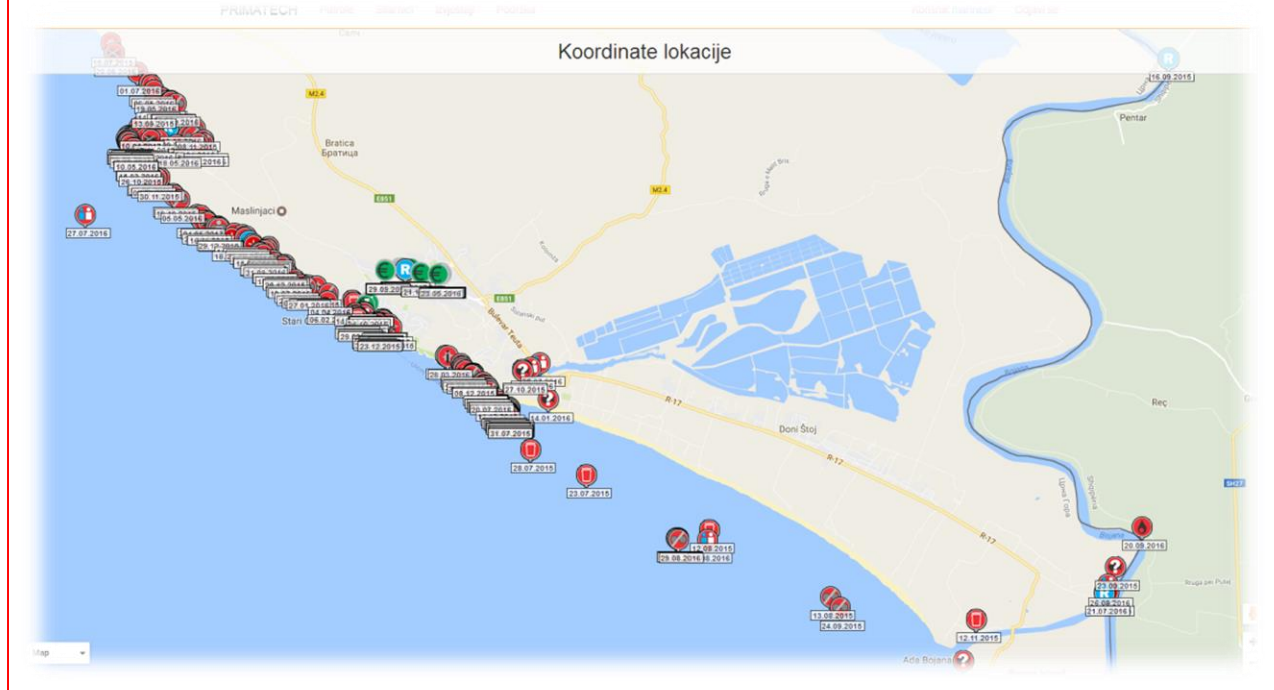
Zakonodavni okvir Crne Gore propisuje nedozvoljenje radnje i daje ovlašćenja nadležnim institucijama za sankcionisanje:

- članom 21 Zakona o morskom ribarstvu zabranjeno je loviti ribu i druge morske organizme eksplozivom, hemijskim sredstvima ili drugim sredstvima koja ih ubijaju, omamljuju ili truju, kao i tako ulovljenu ribu i druge morske organizme sakupljati i stavljati u promet. Takođe, zabranjeno je držati na plovnim objektima i na obali eksplozivna ili hemijska sredstva pomoću kojih se može ubijati, trovati ili omamljivati riba i drugi morski organizmi. Kaznenim odredbama ovog zakona propisane su kazne za fizička lica u rasponu od 250 do 1000 eura, dok za pravna lica ove kazne idu i do 20000 eura. Takođe, ratifikacijom međunarodnog Sporazum o mjerama države luke za sprječavanje, suzbijanje i otklanjanje nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova, Crna Gora se obavezala da će preduzeti sve mjere u cilju suzbijanja nezakonitog ribolova.
- članom 326 stav 2 (Nezakonit ribolov) Krivičnog zakonika Crne Gore, upotreba dinamita i agregata je propoznata kao krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora do tri godine. Za gonjenje počinitelaca ovih krivičnih djela nadležan je državni tužilac, a za otkrivanje učinjenih krivičnih djela nadležna je Uprava policije koja je dužna da o svojim saznanjima obavijesti Državnog tužioca, koji u skladu sa svojim ovlašćenjima preduzima radnje u skladu sa zakonom.

Između ostalog, realizacijom projekta „Očuvanje morskog i obalnog ekosistema Opštine Ulcinj“, koji finansira Kraljevina Norveška, a realizuje Opština Ulcinj u saradnji sa Upravom policije, Upravom za inspekcijske poslove, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i Klubom sportskih ribolovaca „Bojana“, 2015. godine stavljen je u funkciju prvi portal za kontinuirani monitoring ribolovnih aktivnosti na moru i zaštitu obalnog područja Opštine Ulcinj.

S tim u vezi, ovaj projekat je obezbijedio finansijska sredstva za nabavku čamca, neophodne opreme za vršenje inspekcijskog nadzora i razvoj portala za unos i distribuciju podataka o uočenim nelegalnim aktivnostima na moru i kopnu, kojim sve uključene strane u projektu imaju pristup. Portal sadrži i precizne geografske koordinate o izvršenim radnjama upotrebe dinamita i drugih nedozvoljenih sredstava sa kojima se vrši ulov ribe i drugih organizama i mjestima nelegalne prodaje ribe, sa foto zapisima ovih aktivnosti. Takođe, projekat finansira obuku jednog lica za ribarskog inspektora, kao i nekoliko kampanja i promotivnih video i štampanih materijala za podizanje svijesti kod građana, sa ciljem zaštite životne sredine, očuvanje resursa i iskorijenjavanja nelegalnog ribolova.

PREGLED NELEGALNIH AKTIVNOSTI U OPŠTINI ULCINJ 2015-2017

Međutim, i pored gore navedenih napora koji su učinjeni u prethodnom periodu, moramo ocijeniti da je bilo nedovoljno da se izborimo sa nelegalnim ribolovom u Crnoj Gori a pogotovu sa upotrebom dinamita i agregata u svrhu izlova ribe.

Imajući u vidu, da je prethodni period obilježen sa veoma malim brojem procesuiranih krivičnih i prekršajnih djela, smatramo da je neophodno u što kraćem roku ojačati kapacitete ribarske inspekcije, Uprave policije, sudstva i tužilaštva, kako bi koordiniranim radom adekvatno odgovorili na ovaj veoma zahtjevan izazov za Crnu Goru.

Posebnu pažnju treba posvetiti otkrivanju i adekvatnom procesuiranju počinitelaca ovih krivičnih djela, sa posebnim osvrtnom na izricanje presuda koje su u prethodnom periodu išle na ruku nelegalnim ribolovcima odnosno krivolovcima. Moramo imati na umu da bez obzira da li je počinitelac nosilac dozvole za obavljanje privrednog ribolova ili ne, ako je prilikom obavljanja ribolova koristio nedozvoljene alate ili tehniku ribolova on mora biti adekvatno sankcionisan, što do danas nije bio slučaj. U prilog navedenom ide i činjenica da je Osnovni sud u Baru presudom br. P.BR 734/13 iz 2015. godine presudio u korist lica koje je zatečeno u krivolovu i istom dosudio naknadu štete i izmakle dobiti u ukupnom iznosu od 7.140,00€.

U skladu sa naprijed navedenim Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja predlaže sljedeće mjere:

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova**, da preduzme neophodne aktivnosti u cilju otkrivanja počinitelaca djela nezakonitog ribolova;
- **Ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa inspektorima za ribarstvo**, da vrši kontinuirano praćenje i kontrolu nelegalnih ribolovnih aktivnosti, sa posebnim akcentom na opštine: Podgorica (Skadarsko jezero), Bar, Ulcinj, Budva, Herceg Novi, Tivat i Kotor;
- **Ministarstvo unutrašnjih poslova da pruži asistenciju inspektorima za ribarstvo**, prilikom vršenja kontrola prodajnih mjesta ribe i drugih vodenih organizama a koje potiču iz ulova;
- **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja**, da izradi godišnji plan inspekcijskih kontrola sa ciljem suzbijanja nelegalnog ribolova u Crnoj Gori.

Polazeći od svega navedenog, a imajući u vidu značaj ribarskog sektora za dalji ekonomski, tradicionalni i turistički razvoj Crne Gore, kao i zaštitu životne sredine, očuvanje i održivo upravljanje ribarstvom, neophodno je da Vlada prihvati i omogući realizaciju predloženih mjera u tekućoj godini.

Prilog:

- Sporazum o zajedničkoj realizaciji projekta „Očuvanje morskog i obalnog ekosistema Opštine Ulcinj“
- Presuda Osnovnog suda u Baru broj 734/13